Visszacsatolás

Fehér László új képeiről

Fehér László előző kiállításán a Kiscelli Múzeum gyönyörű romtemplomában tettem fel a kérdést magamnak és a művésznek: vajon hová vezet az út a fekete-fehér képektől, lehet, hogy feketén feketével fog festeni az egyébként kiváló kolorista?
Azóta lassan egy újabb év eltelik, sőt a Ludwig Múzeum kiállítása éppen 1995 februárjában azt veszi szemügyre, hogy erre a költői kérdésre milyen választ lehet adni.
Nos, Fehér László ugyan nem hagyta el sem a feketét, sem a fehéret, hanem a kettő között elterülő szürke árnyalatokat vette célba, némileg visszacsatolásként saját hiperrealista korszakához.
Tematikája nem változott sokat, továbbra is a családi fotóarchívumból válogatott „privát történelem" jelenik meg munkáin. Kivétel néhány kortárs (Tisztelet Erdély Miklósnak, fe Lugossy Laca japán vázával, Engelék Calabasasban), de lehet, hogy ez a portrégaléria a jövőben bővülni fog. A fotótéma egyébként is indikálhatná, hogy a fekete-fehér fotográfia hangulatát a fekete-fehér-szürke tónusaival adja vissza. A bravúr a fekete-sárga képeken és a fekete-fehér képeken éppen az volt, hogy nem voltak fotószerűek: a családi fotó ürügy volt a festmény komponálására formailag, viszont igen erős érzelmi töltést kapott tematikailag egy korszak hangulatának, atmoszférájának rekonstruálására.
A jelenlegi új szürke korszak kezdeményei is visszanyúlnak 1992-be és 1993-ba, de a nagyközönség számára Magyarországon mégis ismeretlenek, itthon nem szerepeltek kiállításon. A képek többsége pedig 1994-ben készült: ez a kiállítás tehát mindenképpen premier.
Szó volt már a visszacsatolásról. Fehér úgy nyúl vissza a hetvenes évek hiperrealista korszakához, hogy semmiben nem hasonlít rá. A hiperrealista képek az akkori magyar valóság, a nagyvárosi élet szürkeségét és letargiáját sugározzák.
Ezek a munkák a családi emlékek közül is a kellemesebbeket hívták elő: a téma már nem annyira az ötvenes és hatvanas évek nyomasztó légköre, sokkal inkább a fény, a rafinált megvilágítások megragadása a fehértől a szürke számtalan árnyalatán át a feketéig. A fény, mint festői probléma jelenti Fehér László új programját. A fákon átszűrődő, a víz színén táncoló, a térbe radikálisan belehasító, síkokat és tereket egymástól elválasztó fény. Fény a párizsi utcán (majdnem olyan, mint Marcel Carné filmjeiben), fény a műgyűjtő házaspár kertjében Kaliforniában, sőt fény az árnyékban.

Néray Katalin
Ludwig Múzeum Budapest

Feedback

About László Fehér's new paintings

When visiting László Fehér's earlier exhibition in the stunningly beautiful ruinous church hall of the Kiscelli Museum, I put the following question to myself as well as to the artist: What comes next after the black-and-white paintings? Could it be that the otherwise excellent colourist would now start painting in black-and-black?
Nearly a year has passed since then; in fact, in February 1995, when the exhibition hopefully providing the answers to that rhetorical question will be opened in the Ludwig Museum, the full year will have precisely been completed.
Well, it turns out that László Fehér has abandoned neither the white nor the black but targeted the grey tones between them, in some ways reverting to his own hyperrealist period. His topic has not changed much: he still selects family photographs for a "private history" recorded in his works. He makes a few exceptions in the case of some contemporary artists (Homage to Miklós Erdély, Laca fe Lugossy with a Japanese vase, the Engels' in Calabasas), although the possibility of his expanding this portrait gallery in the future cannot be excluded. In any case, the photo topic might suggest that the atmosphere of the black-and-white photography is being evoked with the help of the black, white and grey tones. However, the most amazing feature of the black-and-yellow and black-and-white pictures was precisely the fact that they were not like photographs: the family photographs were simply the excuses for the formal composition of the painting: at the same time, thematically they received a very strong emotional charge for the reconstruction of a period's atmosphere.
The origins of the present grey period, too, reach back to 1992 and 1993: nevertheless, these origins have remained largely unknown to the Hungarian audience, as they have not been exhibited in this country. The majority of the exhibited pictures were made in 1994 and, therefore, this exhibition is by all accounts a première.
We have already mentioned feedback. Fehér reverts to the hyperrealism of the 1970s in such a way that there are in fact no specific similarities. Those hyperrealist works reflected the monotony and lethargy of urban life in Hungary at the time. By contrast, only the more pleasant moments of family life are selected for the current works. No longer trying to portray the suffocating atmosphere of the 1960s and 1970s, the artist now is interested in the capturing of light effects and in the employment of sophisticated lighting, from white, through the countless tones of grey, right down to black. László Fehér's new programme is centred around light as a painterly problem: light filtering through the foliage, light playing on the surface of the water, light viciously piercing through space, light separating planes from spaces; light in the streets of Paris (evoking Marcel Carné's movies), light in the garden of the Californian art collector couple–and even light in the shadow.

Katalin Néray
Ludwig Museum Budapest